

Sygn. akt III AUa 235/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 grudnia 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Urszula Iwanowska
Sędziowie:	SSA Barbara Białecka SSO del. Aleksandra Mitros
Protokolant:	St. sekr. sąd. Katarzyna Kaźmierczak

po rozpoznaniu w dniu 13 grudnia 2018 r. w Szczecinie

sprawy C. W.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o wypłatę świadczeń w zbiegu

na skutek apelacji ubezpieczonej

od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp. VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 7 marca 2018 r. sygn. akt VI U 898/17

oddala apelację.

SSA Barbara Białecka SSA Urszula Iwanowska SSO del. Aleksandra Mitros

Sygn. akt III AUa 235/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 15 listopada 2017 r., znak: (...), Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego odmówił ubezpieczonej C. W. prawa do wypłaty świadczenia z ubezpieczenia społecznego rolników, tj. prawa do wypłaty zbiegu dwóch świadczeń, w oparciu o przepisy ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Ubezpieczona C. W. odwołała się od tej decyzji. Podała, że ma przyznaną emeryturę rolniczą w kwocie 1 000,00 zł brutto oraz – od dnia 1 października 2017 r. – emeryturę z ZUS w kwocie 784,54 zł. Zgodnie z art. 33 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników w razie zbiegu prawa do emerytury przysługującej na podstawie tej ustawy z prawem do emerytury z innego ubezpieczenia społecznego, uprawnionemu wypłaca się jedno wybrane przez niego świadczenie. Zgodnie jednak z art. 33 ust. 2a tej ustawy, przepisu powyższego nie stosuje się do osób uprawnionych

jednocześnie do emerytury rolniczej i do emerytury przyznanej na podstawie art. 24 ust. 1, art. 24a lub 184 ustawy emerytalnej. Bezsprene ZUS przyznał skarżącej emeryturę na podstawie art. 24 ust. 1 ustawy emerytalnej. Wobec tego przysługuje jej prawo do wypłaty świadczenia zarówno przez ZUS jak i KRUS.

Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wniósł o oddalenie odwołania. Powołał się na treść art. 33 ust. 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, zgodnie z którym w razie zbiegu prawa do dwóch świadczeń, uprawnionemu wypłaca się jedno wybrane przez niego świadczenie. Z uwagi na to, że emerytura rolnicza jest świadczeniem wyższym niż przyznana przez ZUS, nadal będzie wypłacane świadczenie przyznane przez KRUS. Przepis art. 33 ust. 2a ma zastosowanie wyłącznie do tych emerytów, którzy spełnili warunki do emerytury rolniczej z art. 19 ust. 1 pkt 2 lub art. 22 ust. 3, tj. gdy ukończyli wiek emerytalny i podlegali ubezpieczeniu rolniczemu przez okres co najmniej 25 lat. Wnioskodawczyni nie spełnia warunków z art. 33 ust. 2a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Wyrokiem z dnia 7 marca 2018 r. Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie.

Sąd I instancji ustalił, że C. W., ur. (...), decyzją z dnia 20 września 1990 r. nabyła prawo do renty inwalidzkiej z tytułu przekazania gospodarstwa rolnego o powierzchni 3,68 ha (1,45 ha przeliczeniowy) i zaliczenia do III grupy inwalidzkiej. Wniosek ubezpieczona złożyła 5 lipca 1990 r. Decyzję o przejściu gospodarstwa wydano w 1991 r. Ubezpieczona pracowała w gospodarstwie rolnym od 1972 r.

Decyzją z dnia 20 października 2017 r. pozwany z urzędu przyznał ubezpieczonej emeryturę rolniczą. Wysokość świadczenia od dnia 1 października 2017 r. wynosi 854,00 zł miesięcznie.

Decyzją z dnia 7 listopada 2017 r., znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. przyznał ubezpieczonej emeryturę od dnia 1 października 2017 r. na podstawie art. 24 ust. 1 i art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Wysokość świadczenia wynosi 784,54 zł miesięcznie.

W piśmie z dnia 7 listopada 2017 r. ZUS zawiadomił pozwanego, iż zawiesił wypłatę świadczenia z uwagi na zbieg prawa do więcej niż jednego świadczenia.

W dniu 7 listopada 2017 r. skarżąca wniosła o prawo do wypłaty dwóch świadczeń w zbiegu.

Sąd Okręgowy zważył, iż ubezpieczona domagała się wypłaty emerytury rolniczej i jednocześnie emerytury w wieku powszechnym. Zwrócił uwagę, iż z akt KRUS wynika, że C. W. prawo do renty inwalidzkiej rolniczej z tytułu przekazania gospodarstwa rolnego nabyła decyzją z dnia 20 września 1990 r., na podstawie przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin (Dz.U. Nr 40, poz. 268). Zgodnie z art. 35 tej ustawy: Ust. 1. W wypadku zbiegu prawa do emerytury i renty przewidzianych ustawą przysługuje jedno świadczenie, wybrane przez zainteresowanego. 2. Przepis ust. 1 stosuje się również, z uwzględnieniem ust. 3, w razie zbiegu u jednej osoby prawa do emerytury lub renty określonych w ustawie z prawem do świadczeń przewidzianych w odrębnych przepisach o ubezpieczeniu społecznym lub o zaopatrzeniu emerytalnym. 3. W wypadku zbiegu prawa do: 1) emerytury określonej ustawą z prawem do renty inwalidzkiej z tytułu inwalidztwa wojennego, inwalidztwa powstałego wskutek pobytu w obozie koncentracyjnym albo z tytułu inwalidztwa pozostającego w związku ze służbą wojskową oraz do renty rodzinnej przysługującej po osobach uprawnionych do renty inwalidzkiej, określonych w przepisach o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin, 2) emerytury określonej ustawą z prawem do renty inwalidzkiej z tytułu inwalidztwa powstałego wskutek wypadku przy pracy, wypadku w drodze do pracy lub z pracy albo wskutek choroby zawodowej, 3) emerytury lub renty przewidzianej ustawą z prawem do innego świadczenia o charakterze rentowym z instytucji zagranicznej – zasady wypłaty tych świadczeń określają odrębne przepisy.

Z dniem 1 stycznia 1989 r., na mocy ustawy z dnia 24 lutego 1989 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin oraz o zmianie ustawy o podatku rolnym (Dz.U. Nr 10, poz. 53), dokonano nowelizacji art. 35 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. wprowadzając jako generalną zasadę pobieranie tylko jednego świadczenia. Pozostawiono jedynie możliwość zbiegu świadczenia rolniczego z prawem do renty wojennej (kombatanckiej), wypadkowej i świadczenia zagranicznego. W ustawie tej zagwarantowano osobom mającym przed dniem 1 stycznia 1989 r. ustalone prawo do emerytury lub renty za przekazane gospodarstwo rolne oraz do innych świadczeń o charakterze rentowym lub emerytalnym, prawo do pobierania tych świadczeń na zasadach dotychczasowych (art. 4 ust. 1). W ustawie tej znalazł się jednak przepis, że na zasadach dotychczasowych wypłaca się również emerytury lub renty osobom, o których mowa w art. 2 i 3, jeżeli przekażą gospodarstwo rolne do dnia 31 grudnia 1989 r. (art. 4 ust. 2).

Sąd orzekający podkreślił, że wprowadzona przez ustawę z dnia 24 lutego 1990 r. o niektórych warunkach funkcjonowania ubezpieczenia społecznego rolników i członków ich rodzin w 1990 r. (Dz.U. Nr 14, poz. 90), nowelizacja powyższych przepisów, przedłużyła możliwość wypłaty świadczeń rolniczych w zbiegu, z zastrzeżeniem, że wniosek o świadczenie rolnicze został zgłoszony do dnia 30 czerwca 1990 r., a gospodarstwo przekazane do dnia 31 grudnia 1990 r.

Ponadto Sąd Okręgowy wskazał, iż w ustawie z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, która weszła w życie z dniem 1 stycznia 1991 r., utrzymano zasadę, że ubezpieczonemu uprawnionemu do świadczeń z tytułu emerytury rolniczej i emerytury z powszechnego ubezpieczenia społecznego przysługuje wypłata jednego, wybranego przez ubezpieczonego świadczenia (art. 33 ust. 2). Wypłatę „zbiegowych świadczeń” utrzymano w razie zbiegu świadczenia z rentą wypadkową, wojenną, w związku ze służbą wojskową, ze świadczeniami z instytucji zagranicznej – według zasad określonych w odrębnych przepisach. W przepisie art. 33 ust. 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. zawarto tzw. zasadę niekumulacji świadczeń. Zgodnie z tą zasadą w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty przysługującej na podstawie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników z prawem do emerytury z innego ubezpieczenia społecznego, uprawnionemu wypłaca się jedno wybrane przez niego świadczenie.

Sąd I instancji wskazał, iż rozróżnienia wymagają pojęcia prawa do świadczenia i prawa do wypłaty świadczenia. Ubezpieczona ma przyznane zarówno prawo do emerytury rolniczej (poprzednio renty rolniczej – na podstawie decyzji z dnia 20 września 1990 r.) oraz prawo do emerytury w wieku powszechnym (na podstawie decyzji ZUS z dnia 7 listopada 2017 r.), jednak zgodnie z art. 33 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, w razie takiego zbiegu praw wypłaca się tylko jedno ze świadczeń (wybrane przez ubezpieczonego lub w wyższej wysokości; por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 września 2013 r., sygn. akt II UK 186/13, Legalis).

W dalszej kolejności Sąd Okręgowy wyjaśnił, że przepis art. 107 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. gwarantował, że przy zbiegu prawa do emerytury lub renty z ubezpieczenia społecznego rolników indywidualnych i członków ich rodzin z prawem do emerytury lub renty z innego ubezpieczenia społecznego stosuje się przepisy dotychczasowe. Sąd orzekający stwierdził, iż przepis ten nie ma zastosowania w niniejszej sprawie, odsyła on bowiem do poprzedniego stanu prawnego, tj. ustawy obowiązującej przed dniem 31 grudnia 1990 r., które w przypadku zbiegu prawa do emerytury rolniczej i pracowniczej, dawały możliwość wypłaty świadczenia z jednego tytułu w pełnej wysokości oraz połowy świadczenia z drugiego tytułu (art. 35 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin, Dz.U. z 1989 r. Nr 24, poz. 133 ze zm.). Przepis art. 107 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r., jako przepis przejściowy, ma zastosowanie jedynie do stanów faktycznych, w których prawo do świadczeń w zbiegu istniało w dniu wejścia w życie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, tj. w dniu 30 grudnia 1990 r. Miałyby on zatem zastosowanie, gdyby C. W. spełniała warunki do przyznania prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego rolników i do świadczenia z innego ubezpieczenia na dzień 30 grudnia 1990 r. Przepis ten nie umożliwia natomiast wypłaty w zbiegu świadczeń nieistniejących w dniu jego wejścia w życie. Tymczasem, wnioskodawczyni nabyła prawo do emerytury od dnia 7 listopada 2017 r. w związku z osiągnięciem wieku emerytalnego. Skoro zatem prawo do emerytury skarżąca nabyła

w okresie obowiązywania ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, to nie ma w tym przypadku zastosowania przepis art. 107 tej ustawy, na podstawie którego można byłoby stosować przepisy obowiązujące poprzednio i umożliwiające wypłatę świadczeń w zbiegu.

Przepis art. 33 ust. 2a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników znajduje zastosowanie wyłącznie do emerytów, którzy spełnili warunki do emerytury rolniczej wynikające z art. 19 ust. 1 pkt 2 tej ustawy lub na mocy art. 22 ust. 3 tej ustawy, a zatem wówczas kiedy ukończą wiek emerytalny i wykażą, że podlegali ubezpieczeniom rolniczym przez okres co najmniej 25 lat. Emerytura w wieku powszechnym na podstawie art. 24 ustawy emerytalnej albo do emerytury w niższym wieku emerytalnym nabyta na podstawie art. 184 tej ustawy, może być łączona z prawem do emerytury rolniczej, lecz wyłącznie takiej, która została ustalona na podstawie okresów ubezpieczenia rolniczego wynoszącego minimum 25 lat (w przypadku kobiet).

Zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 2 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 91, poz. 873) Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego przyznał ubezpieczonej – jako osobie pobierającej rentę inwalidzką z ubezpieczenia społecznego rolników indywidualnych i członków ich rodzin, która osiągnęła wiek 60 lat – z urzędu prawo do emerytury rolniczej decyzją z dnia 20 października 2017 r. Jednocześnie Sąd Okręgowy podkreślił, iż prawo do renty ubezpieczona nabyła wyłącznie na podstawie spełnienia dwóch przesłanek, tj. po zaliczeniu do III grupy inwalidzkiej przez Komisję Lekarską do Spraw Inwalidztwa i Zatrudnienia oraz po przekazaniu na rzecz Skarbu Państwa gospodarstwa rolnego, a zatem – bez wykazania stażu pracy w gospodarstwie rolnym i opłacania składek na ubezpieczenia społeczne rolników. Tymczasem wykazanie takiego stażu ubezpieczenia społecznego rolników w wymiarze minimalnym 25 lat, jest niezbędne celem zastosowania art. 33 ust. 2a ustawy. Przy czym Sąd orzekający podkreślił, że do okresów podlegania ubezpieczeniom społecznym rolników nie można wliczać okresów podlegania ubezpieczeniom powszechnym. Przepis art. 33 ust. 2a dopuszcza zbieg prawa do obydwu emerytur: z systemu powszechnego i rolniczego, jednak te same okresy (zatrudnienia), nie mogą być uwzględniane podwójnie w odniesieniu do obu tych świadczeń.

Sąd Okręgowy zwrócił również uwagę, że osobom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. nigdy nie zalicza się do okresów wymaganych do emerytury rolniczej okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu w systemie powszechnym. Ustawa z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników oparta jest na odrębności ubezpieczenia w systemie powszechnym i rolniczym (art. 5a, art. 7 ust. 1, art. 16 ust. 3) i wskazanym wyżej pierwszeństwie ubezpieczenia w systemie powszechnym. Ubezpieczenie społeczne rolników jest odrębne rodzajowo i systemowo od ubezpieczenia społecznego powszechnego. Ustępuje, gdy rolnik podlega ubezpieczeniu powszechnemu z tytułu innej działalności (poza sytuacją z art. 5a omawianej ustawy dotyczącą działalności gospodarczej prowadzonej przez rolnika; por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2011 r., sygn. akt III UK 83/10, Legalis).

Sąd I instancji w oparciu o art. 232 k.p.c. stwierdził, że skarżąca nie wykazała, aby podlegała ubezpieczeniom społecznym rolników przez wymagany 25 letni okres. Wobec niespełnienia przez ubezpieczoną wymogu podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników przez co najmniej 25 lat, odwołanie od spornej decyzji okazało się niezasadne.

Stan faktyczny w sprawie był niesporny. Sąd ustalając stan faktyczny w sprawie oparł się na dokumentacji zgromadzonej w aktach sprawy i aktach organu rentowego, które nie były kwestionowane przez strony, nie budziły również wątpliwości sądu, wobec czego zostały uznane za wiarygodne w całości. Skarżąca kwestionowała jedynie podstawę prawną i sposób jej interpretacji zastosowany przez pozwanego, na mocy której KRUS odmówił jej prawa do wypłaty dwóch świadczeń. Sąd orzekający uznał jednak, że odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie z przyczyn wyżej wskazanych.

Z powyższym rozstrzygnięciem w całości nie zgodziła się ubezpieczona.

W wywiezionej apelacji wyrokowi zarzuciła:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 33 ust. 2a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (dalej u.s.r.) w zw. z art. 6 pkt 10a u.s.r. poprzez jego niezastosowanie i nieprzyznanie ubezpieczonej prawa do wypłaty

świadczeń z KRUS i ZUS w zbiegu, podczas gdy ubezpieczona spełniła wszystkie przesłanki ustawowe uprawniające ją do wypłaty świadczeń w zbiegu;

2. naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 233 k.p.c. polegające na dowolnej, a nie swobodnej ocenie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w wyniku błędnego przyjęcia, że ubezpieczona złożyła wniosek o rentę inwalidzką z tytułu przekazania gospodarstwa rolnego w dniu 5 lipca 1990 r., podczas gdy z dokumentów wynika, że nastąpiło to w dniu 11 czerwca 1990 r. oraz pominięcia przez sąd istotnych okoliczności, iż faktyczne przekazanie gospodarstwa rolnego przez ubezpieczoną nastąpiło w dniu 2 listopada 1990 r.

Wskazując na powyższe zarzuty, apelująca wniosła o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku w całości i uwzględnienie odwołania,
2. zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, za obydwie instancje.

Organ rentowy nie ustosunkował się do treści apelacji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonej nie zasługuje na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, rozstrzygnięcie Sądu I instancji jest prawidłowe. Rozpoznając niniejszą sprawę, Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych oraz właściwie zastosował przepisy prawa materialnego. Apelacja nie zawiera natomiast argumentów, które mogłyby wpłynąć na zmianę zaskarżonego wyroku. W konsekwencji, Sąd Odwoławczy ocenił jako prawidłowe ustalenia faktyczne i rozważania prawne Sądu I instancji w zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia i uznał je za własne, co oznacza, iż zbędnym jest ich szczegółowe powtarzanie w uzasadnieniu wyroku sądu odwoławczego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 r., sygn. I PKN 339/98, OSNAPiUS z 1999 r., z. 24, poz. 776). Sąd Apelacyjny podziela również wnioski Sądu Okręgowego co do oceny prawidłowości zaskarżonej decyzji.

Na wstępie podkreślić należy, że istotne w sprawie ustalenia sprowadzają się do tego, że ubezpieczona C. W. nabyła prawo do dwóch świadczeń – emerytury rolniczej, przyznanej z urzędu od dnia 1 października 2017 r. (decyzja Prezesa KRUS

z dnia 20 października 2017 r.) oraz emerytury powszechnej, od 1 października 2017 r. (decyzja ZUS z dnia 7 listopada 2017 r.). Kwestię sporną stanowiło zatem ustalenie, czy wnioskodawczyni przysługuje prawo do wypłaty świadczeń w zbiegu, tj. emerytury pracowniczej z powszechnego systemu ubezpieczenia społecznego oraz emerytury rolniczej. Innymi słowy, spór na gruncie przedmiotowego postępowania sprowadzał się do wykładni regulacji prawnych, w szczególności przepisów ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, w tym art. 33 ust. 2 i 2a powołanej ustawy.

Sąd Okręgowy trafnie wskazał, że problematykę zbiegu prawa do świadczenia, w sytuacji, w której jednej osoba spełnia warunki do otrzymania więcej niż jednego świadczenia (emerytury lub renty) z różnych systemów ubezpieczeniowych reguluje art. 33 ust. 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 2336). W przepisie tym zawarto tzw. zasadę niekumulacji, zgodnie z którą w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty przysługującej na podstawie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników z prawem do emerytury lub renty z innego ubezpieczenia społecznego, uprawnionemu wypłaca się jedno wybrane przez niego świadczenie, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4 tego przepisu. Wyjątki od tej reguły wymienione zostały w art. 33 ust. 2a cytowanej ustawy. Zgodnie z treścią tego przepisu, art. 33 ust. 2 nie stosuje się do osób uprawnionych jednocześnie do emerytury rolniczej oraz do emerytury przyznanej na podstawie art. 24 ust. 1, art. 24a lub art. 184 przepisów emerytalnych. Treść ww. przepisu jest jednoznaczna, a jego wykładnia

nie budzi wątpliwości w orzecznictwie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 września 2013 r., w sprawie o sygn. II UK 186/13, Legalis nr 830702).

Zgodnie z obowiązującymi przepisami ubezpieczeń społecznych nie istnieje zatem możliwość jednoczesnego pobierania obu przyznanych wnioskodawcy świadczeń, tj. emerytury pracowniczej oraz emerytury rolniczej. Zbieg prawa do świadczeń rolniczych

z prawem do emerytury lub renty z ubezpieczenia powszechnego oznacza konieczność wyboru świadczenia wyższego albo korzystniejszego. Przy czym, dotyczy to rolników, którzy nabyli prawo do emerytury powszechnej w systemie zdefiniowanej składki, a więc osób urodzonych przed 1 stycznia 1949 r. Wyboru nie musi dokonywać rolnik urodzony po 31 grudnia 1948 r., mający prawo do emerytury powszechnej na podstawie art. 24 (art. 24a) ustawy emerytalnej albo do emerytury w niższym wieku emerytalnym nabyte na podstawie art. 184 ustawy emerytalnej. W tym miejscu podkreślenia wymaga jednak, że emerytura ta może być łączona z prawem do emerytury rolniczej ustalonej tylko na podstawie okresów ubezpieczenia rolniczego (K. Jankowska, I. Jędrasik-Jankowska, Komentarz do art. 33 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, LexisNexis, 2011).

Wobec powyższego, Sąd Apelacyjny w całości podziela ocenę prawną dokonaną przez Sąd Okręgowy, iż art. 33 ust. 2a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników nie może znaleźć zastosowania na gruncie rozpoznawanej sprawy, bowiem ubezpieczona nie legitymuje się wymaganym stażem pracy w gospodarstwie rolnym i opłacania składek na ubezpieczenia społeczne rolników. Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika jednoznacznie, że ubezpieczona nie spełniła warunku, o którym mowa w art. 19 ust. 1 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, tj. warunku podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 25 lat, to zaś przesądza o tym, że odwołanie od spornej decyzji jest niezasadne. Przy czym, jak słusznie stwierdził Sąd Okręgowy, do okresów podlegania ubezpieczeniom społecznym rolników nie można wliczać okresów podlegania ubezpieczeniom powszechnym. Tym samym, nie można ich uwzględnić podwójnie, tzn. zarówno przy ustalaniu prawa do świadczeń rolniczych, jak

i świadczeń pracowniczych i pochodnych, o czym wyraźnie stanowi art. 10 ust. 3 ustawy emerytalnej i art. 20 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (zob. S. Szymańska, Niektóre..., s. 50-51 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 lutego 1997 r., II UR 2/97, OSNAPiUS 1997r, nr 24, poz. 497, w którym słusznie nie podzielono przeciwnego stanowiska Sądu Najwyższego wyrażonego w uchwale z dnia 21 stycznia 1992 r., II UZP 24/91, OSNCAPiUS 1992, nr 6, poz. 110). Pogląd wyrażony w sprawie II UR 2/97 należy obecnie uznać za utrwalony, gdyż znalazł potwierdzenie także w późniejszym orzecznictwie Sądu Najwyższego, jak choćby w wyroku z dnia 8 maja 2007 r., II UK 164/06 (OSNPUSiSP 2008, nr 11-12, poz. 172), gdzie wyraźnie wskazano, że dokonanie przez ubezpieczonego wyboru co do zaliczenia wskazanego okresu do okresu ubezpieczenia, od którego zależy prawo do emerytury w określonym systemie (pracowniczym lub rolniczym), uniemożliwia późniejsze zaliczenie tego samego okresu w innym systemie (zob. także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 listopada 2009 r., I UK 168/09, LEX nr 570124; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 21 grudnia 2009 r., III AUa 970/09, wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 22 września 2015 r., III AUa 646/14).

W ocenie Sądu Odwoławczego, w sprawie bez znaczenia pozostaje podnoszona przez apelującą okoliczność dotycząca przyjęcia przez Sąd I instancji błędnej daty złożenia przez ubezpieczoną wniosku o rentę inwalidzką z tytułu przekazania gospodarstwa rolnego oraz pominięcia daty faktycznego przekazania przez ubezpieczoną gospodarstwa rolnego. W sprawie istotnym jest bowiem to, na co słusznie zresztą wskazał Sąd Okręgowy, iż do sytuacji ubezpieczonej nie znajduje zastosowania art. 107 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, który umożliwia wypłatę świadczeń pozostających w zbiegu, uzależniając tę możliwość od wskazanych przez apelującą okoliczności oraz ich umiejscowienia w czasie (m.in. konieczność zgłoszenia wniosku o świadczenie rolnicze do dnia 30 czerwca 1990 r. oraz przekazania gospodarstwa rolnego do dnia 31 grudnia 1990 r.).

Sąd Apelacyjny podziela pogląd Sądu Najwyższego zaprezentowany w wyroku z dnia 10 lutego 2010 r. w sprawie II UK 155/09 (LEX nr 583804), zgodnie z którym wykładnia art. 107 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników prowadzi do stwierdzenia, że na zasadach dotychczasowych wypłaca się emerytury lub renty za gospodarstwo rolne przekazane przed wejściem w życie ustawy o ubezpieczeniu

społecznym rolników, tym tylko rolnikom, którzy w dniu wejścia w życie tego przepisu mieli ustalone już prawo do innego świadczenia – nierolniczego. Sąd Najwyższy dokonał szczegółowej i historycznej analizy obowiązywania art. 107 cytowanej ustawy i uznał, że art. 107 jest przepisem przejściowym, z istoty nieodnoszącym się do kwestii regulowanych ustawą, lecz regulującym wyłącznie stany faktyczne lub prawne przez nią „zastane” (por. § 30 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej”, Dz. U. Nr 100, poz. 908). Z przepisu tego wynika, że prawo do zbiegu świadczeń zachowują osoby mające (w dniu wejścia ustawy w życie) już ustalone prawo do dwóch świadczeń: do świadczenia rolniczego oraz do świadczenia z ubezpieczenia pozarolniczego. Nie dotyczy on zatem sytuacji, w której osoba mająca prawo do świadczenia rolniczego na podstawie przepisów dotychczasowych, po jego wejściu w życie nabędzie prawo świadczeń pozarolniczych. Innymi słowy, prawo do wypłaty świadczeń w zbiegu zachowały te osoby, które już pobierały świadczenia w zbiegu.

Sąd Najwyższy wskazał również, że prawo do wypłaty emerytury rolniczej na podstawie przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin dotyczy zbiegu ze świadczeniem pozarolniczym, wyłącznie już przyznany przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników; osoby mające prawo do emerytury rolniczej na podstawie ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. zachowały prawo do zbiegu świadczeń, ale tylko pobieranych przed tym dniem (zasada ochrony praw nabytych), natomiast wyraźnie wyklucza się w stosunku do nich możliwość zbiegu przyszłych świadczeń pozarolniczych z prawem do emerytury rolniczej, więc nie mogą korzystać z dobrodziejstwa zbiegu z przyszłym świadczeniem pozarolniczym, a konkretnie – świadczeniem pozarolniczym nabytym po dniu 1 stycznia 1991 r.

Artykuł 107 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników nie otwiera zatem możliwości wypłaty w zbiegu świadczeń nieistniejących w dniu jego wejścia w życie. Wykładnia art. 107 ustawy prowadzi do stwierdzenia, że na zasadach dotychczasowych wypłaca się emeryturę lub rentę za gospodarstwo rolne przekazane przed wejściem w życie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, tym tylko rolnikom, którzy w dniu wejścia w życie tego przepisu mieli ustalone już prawo do innego świadczenia – nierolniczego.

Z powyższego wynika zatem wprost, iż przepis art. 107 ust. 1 jest przepisem przejściowym, mającym zastosowanie wyłącznie do stanów faktycznych, w których prawo do świadczeń w zbiegu istniało w dniu wejścia w życie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Przypomnieć należy natomiast, iż ubezpieczona C. W. nabyła prawo do emerytury od dnia 7 listopada 2017 r., a zatem w okresie obowiązywania ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r., tym samym nie mogła w stosunku do niej znaleźć zastosowania przepisy obowiązujące dotychczas, do których to odsyła przepis art. 107 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Tym samym, do sytuacji ubezpieczonej zastosowanie znajdzie wyłącznie przepis art. 33 ust. 2 ustawy.

Reasumując, Sąd Odwoławczy uznał, że apelacja ubezpieczonej nie przedstawia jakichkolwiek zarzutów, które ewentualnie doprowadzić mogłyby do zmiany lub uchylenia zaskarżonego wyroku Sądu I instancji, przeto nie sposób przyjąć, iż skarżąca skutecznie podważyła ustalenia faktyczne oraz ocenę prawną dokonaną przez Sąd Okręgowy. Tym samym, Sąd Apelacyjny stwierdza, że zarówno decyzja organu rentowego z dnia 15 listopada 2017 r., jak i zaskarżony wyrok Sądu I instancji są trafne i odpowiadają prawu, stąd zbędna była ich korekta w postaci wydania przez Sąd Odwoławczy orzeczenia reformatoryjnego lub kasatoryjnego.

Mając na uwadze przedstawione rozważania prawne, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację ubezpieczonej jako nieuzasadnioną.

SSA Barbara Białecka SSA Urszula Iwanowska SSO del. Aleksandra Mitros